

BASISPROTOCOL CULTUUR

**Basiskader voor een veilige heropstart
in de cultuursector / 24.08.2020**

1 INLEIDING

Op 3 juni besliste de Nationale Veiligheidsraad dat de cultuursector zijn activiteiten zonder publiek vanaf 8 juni terug mag hervatten. Dit moet zo veilig mogelijk gebeuren, zowel voor de gebruikers als voor het personeel. Hiervoor worden, zoals bepaald in de Nationale Veiligheidsraad, protocollen opgemaakt die de sector helpen om veilig op te starten. Deze protocollen worden bepaald door de bevoegde minister, na advies van de GEES en in overleg met de sector.

De cultuursector is enorm divers, gaande van de professionele muzieksector tot de lokale harmonie, van de professionele theatergezelschappen tot de plaatselijke toneelvereniging, van de grote culturele instellingen en musea tot het kleinere culturele erfgoed verspreid over heel Vlaanderen, van circus en kermis tot de plaatselijke afdeling van Natuurpunt, enz. Het is dus een enorme uitdaging om voor deze diverse sector een set met heldere en gedragen richtlijnen op te stellen. Daarom is er gekozen voor een generiek **BASISPROTOCOL**, dat het basiskader vormt voor de cultuursector¹. Aanvullend en binnen de klijtlijnen van dit basiskader kunnen de verschillende subsectoren, organisaties en instellingen hun eigen, dikwijls specifiekere richtlijnen, uitwerken en verspreiden.

Dit basisprotocol kwam tot stand na overleg met verschillende vertegenwoordigers uit de cultuursector en in nauw overleg met professor Erika Vlieghe, voorzitter van de expertencommissie die de Nationale Veiligheidsraad adviseert. Het bouwt verder op het vele voorbereidende werk en goede praktijkvoorbeelden van de cultuursector zelf.

Het Departement Cultuur, Jeugd en Media probeert bij het opstellen van dit basisprotocol zoveel mogelijk af te stemmen met flankerende sectoren zoals jeugd en sport. Toch is het mogelijk dat er bepaalde verschillen blijven.

Deze versie is van toepassing vanaf 24 augustus 2020

Deze versie werd geactualiseerd naar aanleiding van de beslissingen van de Nationale Veiligheidsraad van 20 augustus, omgezet in een Ministerieel besluit van 22 augustus, en vervangt de vorige versies van het basisprotocol cultuur.

---

¹ Er zijn heel wat afwijkende regels voor de professionele cultuurbeoefenaar, die eerder aansluiten bij de preventieve maatregelen in een arbeidscontext. Meer info op www.vlaanderen.be/cjm/nl/protocollen.

2 SITUERING

Dit basisprotocol is niet het enige document dat de veilige heropstart in de cultuursector regelt.

Eerst en vooral zijn er de algemeen geldende overheidsmaatregelen en adviezen van de **Nationale Veiligheidsraad**, zoals bekrachtigd bij [diverse ministeriële besluiten](#). Meer informatie vind je op www.info-coronavirus.be.

Daarnaast zijn er de gidsen die de maatregelen bevatten voor de werknemers:

- De sociale partners van de Hoge Raad voor Preventie en Bescherming op het Werk, de Beleidscel van de Minister van Werk en experts van de FOD Werkgelegenheid hebben in overleg een [generieke gids](#) uitgewerkt. Deze gids reikt een kader met maatregelen aan die op maat kunnen worden ingekleurd door de sectoren en door elke werkgever, om er voor te zorgen dat activiteiten opnieuw kunnen worden opgestart in zo veilig en gezond mogelijke omstandigheden.
- In verschillende sectoren worden op basis van een beslissing door de leden van een paritair comité aanvullend nog **sectorgidsen** of protocollen uitgewerkt. (bv. [audiovisuele sector \(PC227\)](#)). Een aantal van deze protocollen of sectorgidsen is ook verplicht voor bepaalde nevenactiviteiten in de cultuursector. Is er een verkooppunt (bv. boek- of verkooppunt in een museum), dan zal dat moeten voldoen aan de regels voor winkels. Is er een eet- of drankgelegenheden (bv. theatercafé), dan zal deze de bepalingen van de horeca volgen. Enzovoort. Vooral deze laatste gids, met richtlijnen voor de horeca, is ook voor wie geen eet- of drankgelegenheden heeft, interessant om te gebruiken als inspiratiebron voor bijv. de maatregelen inzake sanitair en hygiëne.

De generieke gids en de sectorgidsen kunnen worden geraadpleegd via de website van de FOD WASO www.werk.belgie.be

Tenslotte spelen de **lokale besturen** een belangrijke rol in het al dan niet toelaten en/of opleggen van bepaalde voorwaarden. De besturen genieten daarbij een grote autonomie, wat soms tot verschillende voorwaarden tussen gemeenten kan leiden. Informeer je dus goed!²

De besluitvorming van de Nationale Veiligheidsraad en maatregelen die genomen zijn door provinciale en lokale overheden zijn hiërarchisch hoger in rang. Die bepalingen hebben dan ook voorrang op de bepalingen uit dit basisprotocol.

² Zeker voor evenementen zullen lokale besturen eisen dat er een goede risicoanalyse en plan van aanpak is, vooraleer zij toestemming zullen geven. Zie ook [7. Kampen en evenementen](#).

3 MAG IEDEREEN DEELNEMEN?

Het is de bedoeling dat zoveel mogelijk mensen, gezien het recht op cultuur, op vrije tijd, participatie en engagement, kunnen genieten van culturele activiteiten. In de brede cultuursector kijken we dan niet alleen naar 'het publiek', maar ook naar de vele vrijwilligers die daarin actief zijn (als begeleider van andere personen, ondersteuner voor en achter de schermen, enz.). We spreken hierbij over een zeer diverse groep van mensen, van zeer jong tot zeer oud.

Het is belangrijk dat op niveau van de organisatie duidelijk bepaald en gecommuniceerd wordt wie wel en wie niet mag deelnemen.

Voor volgende doelgroepen geven we graag nog wat extra informatie mee:

3.1 KINDEREN TOT 12 JAAR

Net zoals bij sport en jeugd wordt er een onderscheid gemaakt tussen de doelgroep -12 en +12 jaar.

Voor kinderen tot 12jaar gelden in het algemeen **minder strenge veiligheidsvoorschriften**:

- Zijn moeten geen mondkmaskers dragen
- Zij moeten 'onderling' geen afstand houden, maar wel met +12jarigen.

Voor jeugdkampen zijn er specifieke regels (zie [7.1. Kampen](#)).

3.2 RISICOGROEPEN

Het is en blijft belangrijk dat we bepaalde risicogroepen, die een hoger risico hebben op een ernstige COVID-infectie, blijven beschermen. De experts benoemen 2 belangrijke risicogroepen:

- **Ouderen**: voor het betrekken van deze doelgroep werden door het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin een [charter](#) met richtlijnen en afspraken opgesteld.
- Personen met een **ernstige onderliggende medische aandoening** (bv. hart- en vaatlijden en verlaagde immuniteit): het risico is sterk afhankelijk van de aard en complexiteit van de onderliggende problematiek, en wordt best met de behandelende arts besproken.

Het is veiliger hen voorlopig nog niet te betrekken bij de heropstart. Het is de verantwoordelijkheid van de organisatie én het individu³ om het risico goed in te schatten en ernaar te handelen.

---

³ Medische fiches of een verklaring op eer kan, afhankelijk van de situatie, een werkwijze zijn om ook de individuele verantwoordelijkheid te stimuleren.

3.3 ZIEKTE

Personen die ziek zijn of de laatste 7 dagen klachten hebben gehad die aan een COVID-infectie doen denken, mogen niet deelnemen. Ook als er in de naaste omgeving (partner, gezin) ziekte of ziektesymptomen zijn (geweest), wordt deelname aan de activiteiten tijdelijk verboden.

4 ALGEMENE PRINCIPES

4.1 AFSTAND

Algemeen wordt een afstand van 1,5 m meter tussen elk individu aangeraden.⁴

Enkel voor kinderen (-12jaar) onderling wordt dit principe losgelaten en is er geen distancing verplicht. De (volwassen) begeleiders van deze kinderen trachten wel maximaal de afstand met de kinderen en de andere begeleiders te respecteren. (zie ook [3.1. kinderen tot 12 jaar](#))

Aandacht! Bij EHBO-verzorging is het onmogelijk om afstand te bewaren. Een mondmasker en handschoenen zijn dan verplicht⁵. Pas zowel het materiaal als je instructies aan om op een coronaveilige manier EHBO te kunnen verlenen. Download de [informatiefiche over EHBO in coronatijden](#).

4.2 MONDMASKER

Het dragen van een mondmasker wordt in het algemeen aangeraden, zeker in binnenruimtes of waar veel personen samen zijn.

Het dragen van een mondmasker (of ander beschermingsmateriaal) is verplicht indien de afstand van 1,5m tussen elk individu niet 100% kan gewaarborgd worden.

- Enkel voor het bespelen van een instrument of het nuttigen van een drankje of eten kan het mondmasker afgezet worden.
- Indien het mondmasker niet kan gedragen worden, dienen beschermingswanden (plexi of andere) te worden voorzien.

Artikel 21bis van het [MB van 30 juni 2020](#) bepaalt een heel aantal plaatsen waar iedereen vanaf 12jaar verplicht is om een mondmasker te dragen, waaronder theaterzalen, bioscopen, musea, bibliotheken, enz.

---

⁴Neem ook de nodige maatregelen qua infrastructuur (bv. in de toiletten) en communicatie (looptlijnen, kruisjes op de vloer, enz) om de mensen daarbij te ondersteunen.

⁵Zorg ervoor dat er standaard een voorraad mondmaskers en handschoenen ter beschikking is!

4.3 VENTILATIE⁶

Het verdient de voorkeur om activiteiten **buiten** te laten doorgaan, waar er in principe een goede natuurlijke ventilatie is. Indien je toch binnen actief bent, genieten grote en goed geventileerde ruimtes de voorkeur. Regelmatig de ruimtes verluchten (door bv. een venster open te zetten) is altijd, en zeker in kleinere ruimtes, noodzakelijk. We verwijzen hierbij ook naar de richtlijnen over ventilatie in de [horeca](#), waarin o.a. staat: *“Wat ventilatie betreft wordt er aangeraden de luchtverversingssnelheid te verhogen en zo veel mogelijk buitenlucht aan te voeren, hetzij door middel van natuurlijke ventilatie, hetzij door middel van mechanische ventilatie, afhankelijk van de gelegenheid.”*

4.4 HYGIENE

Als organisatie voorzie je de nodige maatregelen om een goede hygiëne te waarborgen.

- Voldoende de **handen wassen** met water en zeep, of ontsmetten met hand alcohol gel, is en blijft een grondregel, en moet dus te allen tijd kunnen voor, tijdens en na de activiteit.
- De infrastructuur moet in de mate van het mogelijke regelmatig (minstens dagelijks) **schoongemaakt**/ontsmet worden. Besteed daarbij extra aandacht aan de veelgebruikte contactoppervlakten zoals deurklinken, kranen, enz. **Bij intensief contact met ontblote lichaamsdelen (bv. bij dans) moet ook de vloer voldoende schoongemaakt worden, zeker bij de wissel van ‘gebruikers’.**
- Ook het **materiaal** dat tijdens de activiteiten gebruikt werd, moet minstens dagelijks schoongemaakt/ontsmet worden, zeker indien het door meerdere personen wordt gebruikt.
- Algemene informatie en sensibilisering mbt hygiëne (handen wassen, in je arm niezen, papieren zakdoeken gebruiken, ...) wordt actief verspreid (zie ook punt [‘8. Communicatie’](#))

4.5 BEPERKTE CONTACTEN

In functie van het beperken van de verspreiding wordt het aantal contacten tussen mensen bij voorkeur zoveel mogelijk beperkt. Organiseer de heropstart van de activiteiten rekening houdend met deze filosofie, en gebruik het principe van ‘contactbubbels’ (bv. steeds dezelfde groepsindeling, koppel/gezin, ...). Hou daarbij ook specifiek rekening met de eerder omschreven risicogroepen, en vermijd zoveel als mogelijk het ‘mixin’ van generaties.

De grootte van de groep voor een activiteit wordt beperkt tot 50 personen⁷, iedereen inclusief (dus ook begeleiders!), en dat natuurlijk voor zover de ruimte groot genoeg is om ook de afstandsregels te kunnen respecteren. Hanteer daarbij 4 m² per persoon voor zittende activiteiten en 10 m² per persoon voor activiteiten met beweging.

---

⁶ Op basis van advies 9599 over ‘ventilatie’ van de Hoge Gezondheidsraad ([download hier](#))

⁷ Op basis van artikel 11 van het Ministerieel Besluit van 30 juni 2020, bijgewerkt tot en met 22 augustus 2020

5 ORGANISATORISCHE MAATREGELEN

5.1 RISICOANALYSE

Vooraleer een activiteit opnieuw op te starten, is de organisator verplicht om een risicoanalyse op te maken met betrekking tot o.a. de deelnemers, de locatie, de aard van de activiteit, de verplaatsing voor, tijdens en na de activiteit, enz. Op basis van de inschatting van de risico's kan je:

1. beslissen of het veilig (en haalbaar) is om de activiteit terug op te starten;
2. de nodige maatregelen treffen om alles op een zo veilig mogelijke wijze te organiseren.

Voor activiteiten met enkel (vaste) deelnemers wordt er binnen de sectoren een aantal checklists aangeboden die je als hulpmiddel kan gebruiken.

Voor activiteiten met publiek wordt vanaf juli 2020 het Covid Event Risk Model (CERM) ter beschikking gesteld. Dat is een online tool waarmee je een activiteit aan een aantal (risico)parameters kan aftoetsen. (zie ook [7. Evenementen](#))

5.2 DRAAIBOEK

Je moet als organisatie voor elke (soort) activiteit een draaiboek voorzien waarin de activiteit zelf in al zijn aspecten (locatieplan, materiaallijst, tijdsschema, ...) en alle bijhorende veiligheidsmaatregelen worden opgenomen. De inhoud en vorm van zo'n draaiboek is sterk afhankelijk van de aard van de activiteit. We rekenen op de sector zelf om daarin de nodige ondersteuning en houvast te ontwikkelen.

Enkele aandachtspunten;

- Beheersing van groepen mensen (crowd management) – zeker op bepaalde plaatsen en momenten (bij aankomst aan de kassa en in de zaal, in een pauze aan de bar en toilet, bij verplaatsing, ...);
- Indeling van de ruimtes (gebouwplannen, lokaalindeling, ...), met extra aandacht voor de sanitaire voorzieningen (toegangen, afstandssignalisatie, desinfectie en ventilatie van de toiletten, ...).

Dit draaiboek is belangrijk:

- als basisdocument bij de voorbereidingen;
- als houvast voor organisator, begeleider en deelnemer, zaaluitbater;
- als bewijs voor de (lokale) overheid dat de heropstart volgens het principe van de goede huisvader werd aangepakt.

5.3 CORONA-AANSPREEKPUNT

Elke organisatie stelt een duidelijk aanspreekpunt aan, op niveau van de organisatie én activiteit. Deze persoon is voor, tijdens en na de activiteit het aanspreekpunt voor de opvolging van de verschillende veiligheidsmaatregelen. Deze persoon staat met **naam en contactgegevens** in het draaiboek. Het aanspreekpunt voor de organisatie wordt ook kenbaar gemaakt op de website van de organisatie, zodat de contactcenters weten wie ze moeten contacteren indien nodig.

5.4 INSCHRIJVINGEN/REGISTRATIE

Het is verplicht deelnemers aan activiteiten vooraf te laten inschrijven. Zo hou je het aantal deelnemers beheersbaar, en verzamel je de nodige gegevens van de deelnemers.

In functie van het nagaan van contacten bij een vaststelling (of vermoeden) van corona, is de organisator verplicht om minstens 30dagen de contactgegevens (minstens naam, adres en telefoonnummer) van alle deelnemers (inclusief begeleiders en eventuele externe actoren) te bewaren. Doe dit per activiteit en conform de principes van de GDPR.

6 SPECIFIEKE MAATREGELEN

Een aantal specifieke activiteiten in de cultuursector houden een verhoogd risico op overdracht van druppels en infectie in, en vragen daarom extra aandacht en specifieke maatregelen.

Deze maatregelen gelden in alle omstandigheden (korte les/workshop of vakantiecamp) en voor alle doelgroepen, behalve kinderen -12 jaar (zie ook [3.1. Kinderen tot 12 jaar](#)).

6.1 ZANG

Voor alle activiteiten met (koor)zang of die aanleiding geven tot luid spreken of roepen, moet je een aantal extra maatregelen nemen:

- Het verdient de voorkeur om activiteiten buiten te laten doorgaan, waar in principe een goede natuurlijke ventilatie is. (zie ook [4. Algemene principes](#))
- We gaan standaard uit van twee meter afstand tussen de artiesten.
- Koren moeten te allen tijde een mondmasker dragen. Daarnaast houden zij twee meter afstand.
- Individuele zangers die naar elkaar toe zingen, doen dat met mondmaskers.
- Indien contact tussen artiesten nodig is, wordt de contacttijd zo beperkt mogelijk gehouden.
- Bij een langdurige contacttijd moeten er extra maatregelen gelden zoals mondmaskers.
- Ook plexischermen kunnen ingezet worden om de afstand in te korten maar mondmaskers moeten de voorkeur uitdragen.

7 KAMPEN EN EVENEMENTEN

7.1 KAMPEN

Kampen (of workshops, of ...) zijn net zoals andere activiteiten toegestaan als ze de bepalingen uit dit protocol volgen.

Voor jeugdkampen verwijzen we ook naar de [jeugdwerkregels](#) die door verschillende jeugdorganisaties, minister van jeugd Benjamin Dalle en experts uit de GEES samen werden opgesteld om kinderen en jongeren deze zomer te kunnen laten genieten van een gevarieerd activiteiten aanbod. Het werken in bubbels van 50 personen is daar een belangrijk element. Binnen bubbels is contact met elkaar mogelijk, moet je geen afstand houden en geen mondkapen gebruiken.

7.2 EVENEMENTEN

Evenementen mogen op voorwaarde dat

- de algemene richtlijnen worden gevolgd (hygiëne, afstand, ...);
- de relevante protocollen (cultuur, evenementen, ...) worden gevolgd;
- het event volgens de CERM-tool groen licht krijgt.

Het Covid Event Risk Model (CERM) & het generiek event protocol

Om de overheid inzicht te geven in de events die plaatsvinden, en uniformiteit te brengen in het Covid-veilig organiseren, stelt de federale overheid in nauwe samenwerking met de verschillende eventsectoren het Covid Event Risk Model ter beschikking. Naast deze online tool wordt er ook een generiek event-protocol opgesteld én voorziet de sector zelf in een nationale helpdesk voor overheden, organisatoren en individuele vragen. Meer info en de tool vind je op <https://www.covideventriskmodel.be>.

De Nationale Veiligheidsraad bepaalt ook hoeveel personen er op een evenement toegelaten zijn. Volgens het aangepaste MB van 30/6/2020 is het aantal toegelaten personen vanaf 1 september 2020⁸:

- 200 personen binnen;
- 400 personen buiten.

Voor de uitbaters van permanente infrastructuur kan de bevoegde gemeentelijke overheid uitzonderlijk toelaten om een zittend publiek te ontvangen dat groter is dan dit aantal. De aanvraag dient gericht te worden tot de bevoegde burgemeester. Dit kan vanaf 1 september 2020.

---

⁸ Check www.info-coronavirus.be voor de meest actuele bepalingen.

8 COMMUNICATIE

Communicatie speelt een zeer belangrijke rol in de veilige heropstart van de activiteiten. Het is belangrijk om alle betrokkenen (deelnemers, begeleiding, ...) duidelijk te informeren over

- De deelnamevoorwaarden (wie wel/niet, inschrijven, groepsindeling, ...);
- de algemene en specifieke veiligheidsmaatregelen, zowel voor als tijdens de activiteit;
- de concrete afspraken over wat als je ziek wordt na de activiteit.

Het corona-aanspreekpunt (zie [5.3. Corona-aanspreekpunt](#)) speelt hierbij een belangrijke rol. Maar tijdens de activiteiten zullen het vooral de begeleiders zijn die de situatie moeten evalueren en bijsturen. Voorzie voor hen de nodige instructies en ondersteuning, eventueel in de vorm van een opleiding of infosessie.

TIP: Er bestaat al heel wat communicatiemateriaal (federaal, Vlaams, ...) dat men kan gebruiken. Daarnaast merken we dat ook de sectoren het nodige ondersteunende communicatiemateriaal aanmaken en verspreiden.

9 NA DE ZOMER

Zo snel mogelijk na de zomer willen we werken met 4 vaste basisprotocollen die zijn gebaseerd op 4 vaste pandemiefases.

Voor elke pandemiefase zal er dus een basisprotocol beschikbaar worden gesteld dat de maatregelen en afspraken voor die desbetreffende fase bevat.

Daarnaast zijn er zoals in de inleiding vermeld ook de algemene maatregelen en bepalingen van de Nationale Veiligheidsraad.

Meer info op www.info-coronavirus.be.

NUL RISICO	GROEN	Er is een vaccin beschikbaar en/of er is groepsimmunitet. Alle contacten kunnen plaatsvinden. Handhygiëne (voor eten en na toiletbezoek) blijft noodzakelijk.
LAAG RISICO	GEEL	Er is een beperkte transmissie van besmettingen, waardoor verhoogde waakzaamheid is aangewezen. Contacten tussen mogelijke verspreiders worden beperkt. Functioneel noodzakelijke contacten kunnen doorgaan met inachtneming van de toepasselijke veiligheidsmaatregelen.
MATIG RISICO	ORANJE	Er is een systematische transmissie van besmettingen in de samenleving. Er zijn alleenstaande of geïsoleerde clusteruitbraken. Contacten tussen mogelijke verspreiders worden tot het essentiële beperkt en vinden plaats binnen een context waar risicofactoren zoveel mogelijk onder controle zijn gebracht.
HOOG RISICO	ROOD	Er zijn wijdverspreide besmettingen in de samenleving en er zijn nieuwe uitbraken en clusters. Contacten tussen mogelijke verspreiders moeten maximaal vermeden worden.